

Η γεωστρατηγική αξία του ελληνικού θαλάσσιου χώρου

Sir Halford John Mackinder (1861–1947), Ελαιογραφία του M. R. (1908)

Γράφει ο Ηλίας Ηλιόπουλος

«Η κατάκτησις της Ελλάδος υπό μιας Μεγάλης Χερσαίας Δυνάμεως θα δώσει πιθανότατα εις αυτήν την Δύναμιν την δυνατότητα ελέγχου ολοκλήρου της Παγκοσμίου Νήσου». Sir Halford J. Mackinder

Εισαγωγή

Η Ελλάς αποτελεί τυπική περίπτωση χερσονησιωτικού και νησιωτικού κράτους, παρακτίου κράτους (Littoral / Coastal State) και ναυτικού έθνους (Maritime Nation). Διαθέτει εκτεταμένες ακτογραμμές, αρχιπέλαγος, διεθνώς δραστηριοποιούμενο εμπορικό στόλο –και ανάλογο status διεθνούς συγκοινωνιακού κόμβου και κέντρου υπηρεσιών– καθώς και ισχυρό και υπολογίσιμο πολεμικό στόλο. Όπως το διατύπωσε ο Ιωάννης Μεταξάς, «η Ελλάς δεν είναι ξηρά περιβρεχομένη εκ τριών πλευρών υπό θαλάσσης, αλλ' είναι θάλασσα, με διεσπαρμένες νήσους εντός της, περιβαλλομένη μερικώς υπό ξηράς». Στην περίπτωση της ισχύει δε καθ' ολοκληρίαν η συμβουλή του κορυφαίου θεωρητικού της Ναυτικής Ισχύος και Στρατηγικής, Ναυάρχου Alfred Thayer Mahan, ότι «νησιωτικά ή χερσονησιωτικά κράτη πρέπει κατ' ανάγκην να είναι ισχυρά κατά θάλασσαν (...) δε-δομένου ότι διά παν κράτος με ακτές, η θάλασσα είναι σύνορον και η εθνική ισχύς θα καθορισθεί κατά μέγα μέρος από τον τρόπον, κατά τον οποίον θα επεκτείνει το σύνορον τούτο».

Πράγματι, η Ελλάς δεν αποτελείται μόνον από το ηπειρωτικό τμήμα της Χερσονήσου του Αίμου αλλά και από ένα σύνολο 6.000 περίπου νήσων και παντός μεγέθους νησαίων εδαφών. Συγκαταλέγεται στις χώρες με το μεγαλύτερο μήκος ακτογραμμής (10η κατά σειράν παγκοσμίως) – μεγαλύτερο, φερ' ειπείν, μιας άλλης χώρας - χερσονήσου, όπως η Ιταλία, ή ενός τυπικώς νησιωτικού κράτους, όπως η Μ. Βρετανία. Η Ελλάς είναι κυριολεκτικώς «κράτος όρμων και λιμένων», κατά την εύστοχη επισήμανση Βρετανού παρατηρητή του 1938 [1].

Ο Ελληνικός Χώρος αποτελεί το σημείο διασταυρώσεως τριών ηπείρων: Ευρώπης – Ασίας - Αφρικής. Δεσπόζει της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου, καλύπτοντας τόσον αυτήν, από Δυσμών, όσον και τη συντομώτερη θαλάσσια γραμμή συγκοινωνιών της Δυτικής Ευρώπης, η οποία, διά της Διώρυγος του Σουέζ, καταλήγει στον Ινδικό και τον Ειρηνικό Ωκεανό.

Θεωρουμένη υπό το πρίσμα της γεωστρατηγικής αναλύσεως των Ναυτικών Δυνάμεων, διαχρονικώς, η Ελλάς είναι κατ' εξοχήν τμήμα του «Δακτυλίου», της «Περιμετρικής Ζώνης» (Rimland), πέριξ της «Καρδιάς» (Heartland) της συμπαγούς

Χερσαίας/Ηπειρωτικής Ευρασιατικής μάζας – της καλουμένης και «Παγκοσμίου Νήσου» (World Island). Εν προκειμένω δε, άξια μνείας είναι η επισήμανση του πατρός της Κλασσικής Αγγλοσαξονικής Γεωπολιτικής Σχολής, Sir Halford Mackinder, ότι «η κατάκτησις της Ελλάδος υπό μιας Μεγάλης Χερσαίας Δυνάμεως θα δώσει πιθανότατα εις αυτήν την Δύναμιν την δυνατότητα ελέγχου ολοκλήρου της Παγκοσμίου Νήσου» [2].

Η Γεωστρατηγική Αξία του Ελληνικού Χώρου

Σε Ηπειρωτικές / Ευρασιατικές Δυνάμεις ενεργούσες από Βορρά (από των πεδιάδων της Μεσευρώπης ή της Ουκρανίας) με σκοπό να απειλήσουν τις συγκοινωνίες της Μεσογείου και να επικοινωνήσουν προς Νότον, διά των κλειστών θαλασσών Αδριατικής - Ευξείνου, ο Χερσαίος, Θαλάσσιος και Εναέριος Χώρος της Ελληνικής Χερσονήσου:

- Προσφέρει τη δυνατότητα διανοίξεως των προαναφερθεισών θαλασσών.
- Παρέχει το τακτικόν πλεονέκτημα της υπερκεράσεως εκ Δυσμών των Στενών, καθ' όσον ο Ελληνικός Χώρος επιτρέπει ελιγμόν και αποφυγήν μετωπικής επιθέσεως εναντίον των Στενών.

Μία μετωπική επίθεση κατά του εγγύς Χώρου των Στενών είναι λίαν τρωτή στα όπλα του αμυνομένου, συμβατικά και μαζικής καταστροφής, απαιτεί δε οπωσδήποτε ειδικές επιχειρήσεις και συγκέντρωση δυνάμεων σε πολύ περιορισμένο χώρο.

- Παρέχει βάσεις και ανοίγει προσβάσεις για την Κυριαρχία της Θαλάσσης επί της Ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου καθώς και ελευθερία ενεργείας για μεταγενέστερες επιχειρήσεις προς Μέσην Ανατολήν και Β. Αφρικήν.

Σε Ναυτικές Δυνάμεις ενεργούσες από Νότου (από θαλάσσης) ο Χερσαίος, Θαλάσσιος και Εναέριος Χώρος της Ελληνικής Χερσονήσου:

- Εξασφαλίζει το δεξιό πλευρό των Δυνάμεων της Θαλάσσης.
- Ταυτοχρόνως αποτελεί πλευρική Απειλή κατά των Ηπειρωτικών Δυνάμεων, οι οποίες ενεργούν στη Μεσευρώπη.

Σε Ναυτική ή Ηπειρωτική Δύναμη, αναλόγως της περιστάσεως, ο Ελληνικός Χώρος παρέχει τη δυνατότητα καλύψεως ή προσβολής από Δυσμών του Χώρου της Τουρκίας, συμβάλλοντας ουσιωδώς στην άμυνα ή στην υπονόμευση της αμύνης των Στενών διά συνδυασμένης ενεργείας εκ της περιοχής της Θράκης και του νησιωτικού συμπλέγματος του Αιγαίου. Συναφώς, ελέγχει την οδό ανεφοδιασμού της Τουρκίας και την συνδέει με την Ιταλική Χερσόνησο.

Η Νότιος Στρατηγική Αρτηρία του Μείζονος Ευρωπαϊκού Χώρου, η οποία άρχεται εκ μιας ζτικής περιοχής της Ν.Α. Ρωσίας, δύναται να διοχετεύσει δυνάμεις κατά μήκος δύο Στρατηγικών Αξόνων προς άλλες ζωτικές περιοχές. Ένας Άξων οδηγεί στα Στενά και τον μετ' αυτών αρρήκτως συνδεδεμένο Ελληνικό Χώρο και ο έτερος προς την Μ. Ανατολή. Κατά μήκος αυτών των Στρατηγικών Αξόνων ανεπτύχθησαν πάντοτε, ιστορικά, οι προς Νότον επεκτατικές τάσεις της κλασσικής Ηπειρωτικής / Ευρασιατικής Δυνάμεως (Ρωσία).

Και κατά μήκος των ιδίων Αξόνων θα εκδιπλωθούν και στο μέλλον – με ό,τι σημαίνει τούτο για την προστιθεμένη γεωστρατηγική αξία του Ελληνικού Χώρου.

Αλλά και σε αντίστροφο ρόλο δύναται να χρησιμοποιηθεί η Νότιος Στρατηγική Αρτηρία, εκ μέρους δηλαδή εκείνης της Ναυτικής Δυνάμεως ή εκείνου του συνασπισμού των Ναυτικών Δυνάμεων που θα επεδίωκαν την εξαπόλυση επιθετικών επιχειρήσεων, με σκοπό την πρόκληση Απειλής κατά του πλευρού προωθήσεως της Ηπειρωτικής / Ευρασιατικής Δυνάμεως προς τη Δυτική Ευρώπη.

Οι Δυνάμεις της Θαλάσσης δύνανται να φράξουν μία εχθρική προώθηση Ηπειρωτικής Δυνάμεως ή συνασπισμού Ηπειρωτικών Δυνάμεων κατά μήκος του Νοτίου Στρατηγικού Άξονος προς τη Χερσόνησο του Αίμου δι' ενός προγεφυρώματος περιορισμένου βάρους, το οποίον καταλαμβάνει τον Ελληνικό Χώρο και δη τον Θαλάσσιο Χώρο του Αιγαίου μετά του όλου νησιωτικού συμπλέγματος, καθώς και το μέρος εκείνο του Τουρκικού Χώρου, το οποίον κείται ιπαστί των Στενών. Ειρήσθω εν παρόδω ότι στην «Εσωτερική Περίμετρο» Κατά Mackinder –ή, άλλως, «Δακτύλιο Γη» κατά Srykman– χάρις στον έλεγχο της οποίας οι Αγγλοσαξονικές Ναυτικές Δυνάμεις επιτυγχάνουν να κρατούν την εκάστοτε Ευρασιατική Ηπειρωτική Δύναμη σε καθεστώς στρατηγικής περικυκλώσεως, συμπεριλαμβάνεται αυτονοήτως το νότιον άκρον της Χερσονήσου του Αίμου και ονομαστικώς, το Αιγαίον.

Το γεωγραφικώς ενιαίον αυτό προγεφύρωμα δύναται να χρησιμοποιηθεί από Ναυτικές Δυνάμεις ενεργούσες κατά Ηπειρωτικών Δυνάμεων, σε δύο διαφορετικούς ρόλους – ασπίδος ή δόρατος:

– Είτε ως αμυντική έπαλξη, αποβλέπουσα στην απαγόρευση πάσης επιθετικής ενεργείας του Εχθρού προς Μεσόγειον και Μ. Ανατολήν. Από τη σκοπιά των Ναυτικών Δυνάμεων του Διεθνούς Συστήματος, η μείζων γεωστρατηγική λειτουργία του Χώρου των Στενών των Δαρδανελλίων, του Αρχιπελάγους του Αιγαίου και της Χερσονήσου του Αίμου είναι (και οφείλει πάντοτε να είναι), η σταθερά και διαρκής ανάσχεση της πιθανής εξόδου/καθόδου της Μείζονος Χερσαίας Ευρασιατικής Δυνάμεως προς τις θερμές θάλασσες, προς Νότον. «Ρουβίκωνα της Ρωσίας» χαρακτήρισε τα Στενά ο Βρετανός Υπουργός των Ναυτικών (Πρώτος Λόρδος του Ναυαρχείου), την εποχή του Κριμαϊκού Πολέμου, Sir James Graham.

– Είτε ως βάση για την εξαπόλυση επιθετικών επιχειρήσεων κατά του μαλακού υπογαστρίου της Ηπειρωτικής Δυνάμεως, η οποία ενεργεί στην Μεσευρώπη / Δ. Ευρώπη.

Υπενθυμίζεται εν προκειμένω, λίαν ενδεικτικώς:

– Το ζωνηρό ενδιαφέρον των Ναυτικών Δυνάμεων στη διάνοιξη «Τρίτου Μετώπου» στην Ελληνική Χερσόνησο (Μέτωπον Θεσσαλονίκης), μεσούντος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου – ακόμη και με εκτεταμένη παραβίαση (τον Νοέμβριο του 1916) και, εν τέλει, τυπική κατάλυση (τον Μάιο - Ιούνιο του 1917) της Ελληνικής Εθνικής Κυριαρχίας, τη επικλήσει ρήτρας του Δευτέρου Πρωτοκόλλου του Λονδίνου (1832) περί του δικαιώματος επεμβάσεως των ούτω καλουμένων «Προστατίδων Δυνάμεων» στην Ελλάδα – καθώς και η σημασία, την οποίαν είχε το «Μέτωπον Θεσσαλονίκης» για τη διάρρηξη της αμύνης των Ηπειρωτικών / Κεντρικών Δυνάμεων.

– Η ανάγκη προλήψεως / αποσοβήσεως της στρατιωτικής αγκιστρώσεως της Ναυτικής Δυνάμεως στο Β. Αιγαίον (Λήμνος) το 1941, και της εκείθεν διενεργείας αεροπορικών πληγμάτων κατά των (ζωτικωτάτων για την Πολεμική Οικονομία της Ηπειρωτικής Δυνάμεως) πετρελαιοπηγών της Ρουμανίας (Πλοέστι), καθ' ον χρόνον η Ηπειρωτική Δύναμη θα είχε απόλυτη ανάγκη των υδρογονανθράκων αυτών ένεκα της επικειμένης «Επιχειρήσεως Βαρβαρόσσης» («Unternehmen Barbarossa»), η οποία ανάγκη υπήρξε η στρατηγική αιτία της Αποφάσεως της Ηπειρωτικής Δυνάμεως για ανάληψη κεραυνοβόλου ενεργείας προς εκκαθάρισιν της Ελληνικής εκκρεμότητος («Unternehmen Marita» / «Επιχείρησις Μαρίτα»), μολονότι τούτο και προς την παγία Γερμανική Στρατηγική Σχεδίαση αντέβαινε και τα τεθέντα χρονοδιαγράμματα της Ρωσικής Εκστρατείας έθετε εν κινδύνω.

Η γεωστρατηγική αξία του Ελληνικού Χώρου είναι δε όχι απλώς πολύτιμη αλλ' αναντικατάστατη, ιδιαιτέρως, για την άμυνα των Στενών, τα οποία αποτελούν μία

ενιαία και αδιαίρετη ζωτική περιοχή υπό τη στενή γεωγραφική έννοια και των οποίων η άμυνα έναντι εχθρικής Ηπειρωτικής Δυνάμεως στηρίζεται δυτικώς και νοτιοδυτικώς επί του Ελληνικού Χώρου (προγεφύρωμα Δράμας - Καβάλας, Αλεξανδρουπόλεως και συμπλέγματος Ελληνικών Νήσων Αιγαίου).

Πράγματι, νηφάλια και απομυθοποιημένη εξέταση του ζητήματος των Στενών αναδεικνύει την αναντικατάστατη αξία των προγεφυρωμάτων της Δυτικής Θράκης και του νησιωτικού συμπλέγματος του Βορείου Αιγαίου για την άμυνα των Στενών: Σε περίπτωση καθ' ην η Ελλάς αρνηθεί στη Ναυτική Δύναμη την παροχή διευκολύνσεως της αμύνης των Στενών –ή, πολλώ μάλλον, προσφέρει στην Ηπειρωτική Δύναμη διευκόλυνση προσβολής των Στενών– τότε τα Στενά, από μείζονος γεωστρατηγικής σημασίας περιοχή διασταυρώσεως διηπειρωτικών συγκοινωνιών, μεταβάλλονται, αίφνης, σε κώλυμα το οποίον κλείνει τις συγκοινωνίες.

Η Γεωστρατηγική Αξία του Ελληνικού Θαλασσιού Χώρου

Ο Ελληνικός Θαλάσσιος Χώρος, περιλαμβάνοντας το Αιγαίο, το Κρητικόν και το Ιόνιον πέλαγος καθώς και τα εις αυτά κείμενα νησιωτικά συμπλέγματα, αποτελεί στο σύνολό του Ζωτικό Θαλάσσιο Χώρο της Ανατολικής Μεσογείου.

i) Η Γεωστρατηγική Αξία του Αιγαίου Πελάγους

Το Αιγαίο είναι ο Ζωτικός Θαλάσσιος Χώρος των Στενών Ελλησπόντου - Βοσπόρου και ο χώρος ο οποίος, σε συνδυασμό με το Κρητικόν πέλαγος, παρέχει στον εκ τούτου ορμώμενον μεγάλα πλεονεκτήματα προς εξασφάλισιν του ελέγχου της Διώρυγος του Σουέζ και της εν γένει Ανατολικής Μεσογείου.

ii) Η Γεωστρατηγική Αξία του Ιονίου Πελάγους

Το Ιόνιον είναι ο Ζωτικός Θαλάσσιος Χώρος του Στενού του Οτράντο, εκ του οποίου υπάρχει η δυνατότης σοβαρού ελέγχου της διόδου Σικελίας - Τύνιδος. Εκ του Ιονίου, ο επιχειρών, έστω και με περιορισμένα μέσα, δύναται, λόγω του επικέντρου της θέσεως, να διεκδικήσει την κυριαρχία, κατά πρώτον, των Στενών του Οτράντο και κατά δεύτερον, της διόδου Σικελίας - Τύνιδος.

Η γεωστρατηγική αξία της Κερκύρας, ιδιαιτέρως, είναι ανεκτίμητη. Η κατάκτηση υπό των Ενετών (1206) της νήσου εκείνης, η οποία εγγυάται τον έλεγχο της Αδριατικής, σηματοδότησε το τρίτο στάδιο της ανόδου της Γαληνοτάτης Ναυτικής Δημοκρατίας της Ενετίας σε Μείζονα Ναυτική Δύναμη και την αναγκαία και ικανή συνθήκη αναδείξεως της Δημοκρατίας του Αγίου Μάρκου σε αξιόπιστο διεκδικητή της Θαλασσίας Κυριαρχίας της Ανατολικής Μεσογείου, στη θέση της Κωνσταντινουπόλεως.

Στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή εξ άλλου, από τη σκοπιά των Αγγλοσαξονικών Δυνάμεων της Θαλάσσης «η θαλασσία ζώνη περί την Κέρκυραν αποτελεί άριστην βάση δι' οιαδήποτε ναυτικήν εργασίαν εν Μεσογείω» [3]. Σύμφωνα με βαρύνουσα Αμερικανική εκτίμηση του 1936, την οποίαν μετέφερε στην Ελληνική Κυβέρνηση ο Πρέσβυς της Ελλάδος στο Λονδίνο, η Κέρκυρα «συγκεντρώνει παν δυνατόν πλεονέκτημα».

Κατ' αρχάς, «απλώς και μόνον ως λιμενική βάση ο αυλών της Κερκύρας θα ήτο ασυγκρίτως ο άριστος πάσης άλλης ναυτικής βάσεως καθ' άπασαν την διαδρομήν της Μεσογείου. Ο λιμήν Μαόν Μινόρκας δεν συγκρίνεται προς Κέρκυραν και η βάση της Μάλτας ευρίσκεται επί πολύ κατωτέρου επιπέδου». Αλλά η «ζωτική σημασία» της νήσου είναι ότι «δεσπόζει της Αδριατικής».

Η Κέρκυρα θεωρείται «το ζωτικόν σημείον, εις κατάληψιν του οποίου απέβλεπε πας τις φιλοδοξών γίνη κύριος Αδριατικής: Ενετοί... Αγγλία μετά ήτταν

Ναπολέοντος...». Η Κέρκυρα εξασφαλίζει στην κατέχουσα αυτήν Δύναμη τη Θαλάσσια Κυριαρχία «επί της διόδου από της Δυτικής Ευρώπης προς Ασίαν» [4].

iii) Η Γεωστρατηγική Αξία του Κρητικού Πελάγους

Το Κρητικόν υποστηρίζει και πολλαπλασιάζει τις δυνατότητες του Ιονίου και του Αιγαίου, παρέχοντας στην ενδιαφερομένη Ναυτική Δύναμη την Κυριαρχία της Ανατολικής Μεσογείου. Χάρης στην κατάκτηση του Χάνδακος, η Ενετία ανεδείχθη, πλέον, σε Κυρίαρχο της Ανατολικής Μεσογείου, διασφαλίζουσα τον έλεγχο του θαλασσίου διαύλου Αιγαίου - Δαρδανελλίων - Βοσπόρου καθώς και των συγκοινωνιών προς Συρίαν και Αίγυπτον.

Αλλά και πολλούς αιώνες μετέπειτα, καθ' όλον το δεύτερον ήμισυ του 20ού αι. αλλά και κατά τον ήδη από 12ετίας αρξάμενο 21ο αι., η βάση της Σούδας διασφάλισε και εξακολουθεί πάντοτε να εγγυάται υπέρ της Παγκοσμίου Ναυτικής Δυνάμεως τη Θαλάσσια Κυριαρχία της Ανατολικής Μεσογείου.

iv) Η τακτική / στρατιωτική σημασία των Ελληνικών Νήσων

Πέραν της στρατηγικής σημασίας, οι Ελληνικές Νήσοι μέχρι Κρήτης, ως εκ της φύσεως, διατάξεως και των επ' αυτών εγκαταστάσεων, σε συνδυασμό με την Ελληνική Χερσόνησο, προσδίδουν στις ελληνικές θάλασσες και μείζονα τακτική σημασία, διότι:

- Ευνοούν τη δράση ναυτικών δυνάμεων για όλα τα είδη επιχειρήσεων.
- Επιτρέπουν την υποστήριξη των προαναφερθεισών ναυτικών δυνάμεων υπό χερσαίων και αεροπορικών δυνάμεων.
- Επεκτείνουν τον Χερσαίο Χώρο και ευνοούν Ειδικές Επιχειρήσεις.

Το Τρίγωνον Πύλου - Κρήτης - Δωδεκανήσου

– Το Τρίγωνον Πύλου - Κρήτης – Δωδεκανήσου είναι τεραστίας στρατηγικής σπουδαιότητας, καθ' όσον αποτελεί μίαν άλυσον απαγορεύουσα την έξοδο του στόλου της Ηπειρωτικής / Ευρασιατικής Δυνάμεως προς την Μεσόγειο, προκειμένου να αμφισβητήσει τη Θαλάσσια Κυριαρχία της Ναυτικής Δυνάμεως – ή εμποδίζουσα, αντιστρόφως, την είσοδο του στόλου της Ναυτικής Δυνάμεως προς το Β. Αιγαίο και τα Στενά, προκειμένου να πλήξει το μαλακό υπογάστριο της Ηπειρωτικής Δυνάμεως. Καθ' όσον αφορά εις την γεωστρατηγική αξία της Νοτίου Πελοποννήσου, δεν υπήρξε τυχαίος ο παροιμιώδης χαρακτηρισμός των ναυτικών βάσεων Μεθώνης και Κορώνης ως των «δύο οφθαλμών της Γαληνοτάτης Δημοκρατίας» (Frederic C. Lane).

– Συναφώς, ο Θαλάσσιος Χώρος του Αιγαίου, μετά των νησιωτικών συμπλεγμάτων, μέχρι Κρήτης δύναται να αποτελέσει ένα συνεχές αμυντικό φράγμα, απαγορεύοντας οιαδήποτε κίνηση στην περιοχή.

v) Η γεωστρατηγική αξία του Ελληνικού Θαλασσίου Χώρου για τις Μεγάλες Δυνάμεις

Εξ ου και η Γηραιά Αλβιών ως Θαλασσοκράτειρα και, άρα, Ηγεμονεύουσα Δύναμις του Διεθνούς Συστήματος αφιέρωσε την προσοχή της, κατά τη διάρκεια του 19ου αι. στον έλεγχο του προαναφερθέντος Θαλασσίου Χώρου, προκειμένου να αποτρέψει την πιθανή κάθοδο/έξοδο της Ηπειρωτικής / Ευρασιατικής Δυνάμεως (Τσαρικής Ρωσίας) μέσω των Στενών και του Αιγαίου στη Μεσόγειο, γεγονός το οποίον θα συνεπήγετο την ανάδειξη της Μείζονος Χερσαίας Δυνάμεως και σε Ναυτική Δύναμη – με κρίσιμες συνέπειες για τη θέση της Βρετανίας ως Κυρίαρχου των Θαλασσών και, άρα, Ηγεμονικής Δυνάμεως του διεθνούς συστήματος [5].

Κατ' απολύτως ανάλογον τρόπον έπραξε δε και η υπερατλαντική θυγατέρα της, Νέα Αγγλία, όταν παρέλαβε τη σκυτάλη της Θαλασσοκρατίας και Παγκοσμίου Αυτοκρατορίας το 1947, προκειμένου να αποτρέψει κάθοδο / έξοδο της Ηπειρωτικής / Ευρασιατικής Δυνάμεως (Σοβιετικής, τη φορά αυτή, Ρωσίας) προς τις θερμές θάλασσες [6].

Πράγματι, είναι τόσον «κλασσική» η περίπτωση της σημασίας του Ελληνικού Θαλασσιού Χώρου για την Υψηλή Στρατηγική των Ναυτικών Δυνάμεων, διαχρονικώς, ώστε περιττεύει πάσα εκτενέστερη εξήγηση. Πολλαπλώς εύγλωττη είναι, όμως, και η σημασία του Ελληνικού Θαλασσιού Χώρου για την Υψηλή Στρατηγική των Χερσαίων/Ηπειρωτικών Δυνάμεων, οσάκις κατόρθωσαν να καταστούν και Ναυτικές Δυνάμεις και να αποκτήσουν γεωστρατηγικά ερείσματα στον προαναφερθέντα Χώρο.

Επί παραδείγματι, είναι χαρακτηριστικό ότι ακόμη και μετά τη Διαταγή εκκενώσεως της Ελλάδος υπό των Γερμανικών στρατευμάτων και την έναρξη εφαρμογής της «Επιχειρήσεως Λέανδρος» (Unternehmen Leander) τον Σεπτέμβριο του 1944, ο Γερμανικός παράγων έκρινε σκόπιμη, από στρατηγικής απόψεως, την συνέχιση της κατοχής των νήσων Λήμνου, Θάσου, Σαμοθράκης και Σάμου (Β. Αιγαίου), Σκοπέλου (Σποράδες), ενίων εκ των Κυκλάδων νήσων (Τήνου, Μήλου, Νάξου κ.λπ.) και των νήσων Ρόδου, Κω, Λέρου, Καρπάθου και Καλύμνου από το σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων. Τέλος, ισχυρότατες Γερμανικές δυνάμεις εξακολουθούσαν να ευρίσκονται στο «Φρούριον Κρήτη» (Fortress Crete / Festung Kreta). Ομοίως, είναι λίαν ενδιαφέρον ότι, ακόμη και το 1945, όταν πλέον η Βέρμαχτ έδιδε την υστάτη μάχη υπέρ της Γερμανικής πρωτευούσης, Γερμανικές στρατιωτικές δυνάμεις εξακολουθούσαν να κατέχουν τα Χανιά και το βορειοδυτικό τμήμα της Κρήτης, τις Κυκλάδες, τη μείζονος στρατηγικής σημασίας νήσο Μήλο, από το σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων δε τις στρατηγικώς σπουδαιότατες νήσους Ρόδο, Κω, Λέρο, Τήλο και Κάλυμνο.

Εξ άλλου, παρά τα περί του εναντίου θρυλούμενα, η σημασία των Νήσων του Αιγαίου είναι απείρως σπουδαιότερη εκείνης των Στενών, ακριβώς λόγω των επιδράσεων που δύνανται να ασκήσουν επί της αμύνης των Στενών, του ρόλου των τελευταίων περιοριζομένων σε αυτόν του κωλύματος.

vi) Η γεωστρατηγική και στρατιωτική – τακτική αξία της Δωδεκανήσου

Η Δωδεκάνησος προσφέρεται ως ιδεώδης ναυτική βάση (βάση υποβρυχίων κ.λπ.) για τον έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου.

Ως παράδειγμα έστω όχι, φερ' ειπείν, η Ρόδος ή η Κως, η αναφορά στην (αυτόδηλη) γεωστρατηγική σημασία των οποίων κρίνεται περιττή, αλλά η Λέρος – μία Ελληνική νήσος ιδιαίτερας γεωστρατηγικής αξίας, η οποία εξ αυτού του λόγου, επί Ιταλικής Κατοχής, δεν υπήγετο στη δικαιοδοσία του Διοικητού της Μεραρχίας Cuneo, εδρευούσης εν Σάμω, αλλά αποτελούσε ανεξάρτητη Ναυτική Διοίκηση, υπό τας διαταγάς Υποναύαρχου.

Η δύναμη της εν λόγω Ιταλικής Ναυτικής Διοικήσεως ανήρχετο εν έτει 1943 (ήτοι βραχύ διάστημα προ της Ιταλικής συνθηκολογήσεως) στον εντυπωσιακώς υψηλό αριθμό των 7.602 Αξιωματικών και Οπλιτών, προερχομένων, ως επί το πλείστον, εκ του Ιταλικού Βασιλικού Ναυτικού (Regia Marina Italiana) και 717 ακόμη εφέδρων. Είναι πολλαπλώς αποκαλυπτικό της σημασίας την οποίαν ο Ιταλικός παράγων απέδιδε στη νήσο για τον έλεγχο της ευρύτερας ζωτικής περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου το γεγονός ότι η Ιταλική Ναυτική Διοίκησης Λέρου είχε κατασκευάσει αξιοθαύμαστες αμυντικές οχυρώσεις και κωλύματα, διέθετε δε 26 Πυροβολαρχίες με 115 περίπου πυροβόλα, 200.000 βλήματα, ικανό αριθμό πολυβόλων τοποθετημένων σε ζωτικά σημεία των ακτών, άφθονες ποσότητες πυρομαχικών καθώς και πολεμικά σκάφη.

Αναλόγως ανεκτίμητη εκρίθη η γεωστρατηγική αξία της Λέρου και υπό του Γερμανικού παράγοντος, όπως συνάγεται με περισσή σαφήνεια από τα Αρχεία του Γερμανικού Πολεμικού Ναυτικού, και συγκεκριμένα από τις Απόρρητες Αναφορές της Γερμανικής Ναυτικής Διοικήσεως Νότου [7].

Αλλωστε, δεν ήταν τυχαίον ότι η Γερμανική Ανωτάτη Στρατιωτική Διοίκησης ανήγαγε, τον Οκτώβριο του 1943, σε μείζον στρατιωτικό ζήτημα την ανακατάληψη της Λέρου (όπως και της Κω). Είναι εξόχως αποκαλυπτικό ότι η Γερμανική Ανωτάτη Στρατιωτική Διοίκησης ανέθεσε την αποστολή αυτή σε έναν εξαιρετο στρατιωτικό, τον Αντιστράτηγο Φρειδερίκο Γουλιέλμο Μύλλερ (Friedrich Wilhelm Müller), Διοικητή της 22ας Μεραρχίας Πεζικού, ο οποίος, κατά την κυρία επίθεση εναντίον της Λέρου (12 Νοεμβρίου 1943) διέθεσε για την επιχείρηση (Unternehmen Leopard) όχι μόνον τις δυνάμεις τριών συνταγμάτων (του 440ού, του 15ου και του 16ου Συντάγματος Πεζικού) της Μεραρχίας του, αλλά και δύναμη 500 περίπου επιλέκτων Αλεξιπτωτιστών της Luftwaffe καθώς και τον 1ο Λόχο Παρακτίων Κυνηγών (1. Küstenjägerkompanie) της επίλεκτης Μεραρχίας Βραδεμβούργου (Brandenburg Division).

Η Δωδεκάνησος προσφέρεται επίσης ως ιδανικό ορμητήριο μονάδων ναυτικών και αμφιβίων καταδρομών για τον έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου.

Εν προκειμένω, είναι άκρως αξιοσημείωτο ότι, ειδικώς για τη νήσο Λέρο, είχε προβλεφθεί, σε ανύποπτο χρόνο, από τη Γερμανική Ανωτάτη Στρατιωτική Διοίκηση ότι, λόγω της θέσεώς της, η νήσος έπρεπε απαραίτητως να κρατηθεί ακόμη και μετά την οριστική απαγκίστρωση της Βέρμαχτ από ολόκληρη την Ελλάδα και την Βαλκανική, και να χρησιμοποιείται ως ορμητήριο επιχειρήσεων κατά των Βρετανών στην Ανατολική Μεσόγειο.

Συναφώς, επίσης, αξιοπρόσεκτον τυγχάνει ότι, καίτοι τελούντες σε κατάσταση υστάτης ανάγκης, δίδοντες αγώνα επιβίωσης σε τρία μέτωπα και έχοντες χρεία παντός εμφύχου υλικού, οι Γερμανοί είχαν ορίσει ότι οι Λόχοι Παρακτίων Κυνηγών –γνωστοί και ως «Πειρατές των Ακτών» (Küstenpiraten), άκρως επίλεκτες και αξιόμαχες αμφίβιες μονάδες καταδρομών– θα συνέχιζαν τη δράση τους στο Ελληνικό Αρχιπέλαγος ακόμη και μετά την πλήρη αποχώρηση των Γερμανικών Στρατευμάτων από την ηπειρωτική Ελλάδα αλλά και ολόκληρη τη Βαλκανική Χερσόνησο, μέχρι τέλους του πολέμου.

Εξ άλλου, ο Ελληνικός Εναέριος Χώρος επιτρέπει στον κυριαρχούντα τούτου την αξιοποίηση των στρατηγικών και τακτικών πλεονεκτημάτων της ξηράς και θαλάσσης. Παρέχει ασφάλεια και δυνατότητες συμπληρώσεως και ενισχύσεως των χερσαίων και ναυτικών μονάδων. Αποτελεί, επίσης, σε συνδυασμό με τον Ελληνικό Χερσαίο και Θαλάσσιο Χώρο, σπουδαίο δέκτη Εγκαίρου Προειδοποιήσεως και ασπίδος Ζωτικών Χώρων.

vii) Η ενεργειακή γεωοικονομική αξία του Ελληνικού Θαλασσιού Χώρου

Περαιτέρω, συνεκτιμωμένης της διαπιστώσεως του Φαίργκρηβ, ότι «η υλική πλευρά της Ιστορίας εν τελευταία αναλύσει δύναται να θεωρηθεί ως η ιστορία της αυξούσης ικανότητας του ανθρώπου να κυριαρχεί της ενεργείας», είναι πολλαπλώς σημαντικόν το ότι και οι τρεις μείζονες ελληνικές θάλασσες είναι πλουσιώτατες σε κοιτάσματα υδρογονανθράκων και δύνανται, επομένως, να προσθέσουν ανεκτίμητη γεωστρατηγική αξία στην Ελλάδα, εάν, εφ' όσον και όταν υπάρξει Πολιτική Βούλησις προς εκμετάλλευσίν των. Σε συνδυασμό δε με τους ενεργειακούς αγωγούς τους εκκινούντες ή διερχομένους από τους Θαλασσίους ή/και Χερσαίους Χώρους της Κύπρου, του Ισραήλ και της Ρωσίας, οι ελληνικές θάλασσες δύνανται να καταστούν τεραστίας γεωστρατηγικής και γεωοικονομικής σημασίας ενεργειακές αρτηρίες του 21ου αι., με συνέπεια την αλματώδη αναβάθμιση της γεωστρατηγικής θέσεως της Ελλάδος.

viii) Η σημασία του Ελληνικού Θαλασσιού Χώρου για τη διατήρηση –ή την απώλεια – της Παγκοσμίου Ηγεμονίας των Ναυτικών Δυνάμεων

Ο Ελληνικός Θαλάσσιος Χώρος επηρεάζει τις τέσσερις περιοχές της Μεσογείου, ήτοι την δίοδο Σικελίας - Τύνιδος, Στενών Οτράντο, Στενών Ελλησπόντου, Διώρυγος Σουέζ.

Σε περίπτωση κατά την οποία η Ελλάδα ετάσσετο παρά το πλευρόν Ηπειρωτικής / Ευρασιατικής Δυνάμεως, που θα επεδίωκε αμφισβήτηση της Θαλασσίας (και, άρα, Παγκοσμίου) Κυριαρχίας της Ναυτικής Δυνάμεως, τότε η Ηπειρωτική Δύναμη αμέσως θα διεισέδουε βαθέως στη Μεσόγειο και θα καθιστούσε αυτομάτως αδύνατες τις συγκοινωνίες μεταξύ Δυτικής και Ανατολικής Μεσογείου.

Τούτο θα συνεπήγετο απώλεια της Θαλασσίας Κυριαρχίας των Ναυτικών Δυνάμεων επί της Μεσογείου, για πρώτη φορά μετά από δύο αιώνες, από εποχής της Αποφασιστικής Ναυμαχίας του Αμπουκίρ (1798).

Το τι σημαίνει τούτο για τις Ναυτικές Δυνάμεις τεκμαίρεται πέραν πάσης αμφιβολίας εκ του αδιαμφέστου γεγονότος ότι, κατά τις γνωστές διασυμμαχικές συνεννοήσεις εν όψει του επικείμενου τέλους του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, απεδέχθησαν μεν την παραχώρηση απάσης της Ανατολικής (Κεντροανατολικής, Βορειοανατολικής και Νοτιοανατολικής) Ευρώπης, από Απωτάτης Βαλτικής μέχρι Κεντρικής Βαλκανικής, στη σφαίρα επιρροής της Ηπειρωτικής Δυνάμεως, πλην όμως επέμειναν στη διατήρηση του Ζωτικού Ελληνικού Χώρου υπό την ιδικήν των ζώνη επιρροής.

ix) Η γεωστρατηγική αξία της Κύπρου

Η Κύπρος, εξ άλλου –αναπόσπαστον μέρος του Ελληνικού Γεωιστορικού και Ζωτικού Χώρου και του Ελληνικού Θαλασσίου Χώρου, ακόμη και ως διακριτός (κρατικώς συντεταγμένος) γεωστρατηγικός Δρων– προσφέρει στο Ελληνικό Κράτος τεράστιες γεωστρατηγικές δυνατότητες, εάν και εφ’ όσον το τελευταίο αποφασίσει να ανακτήσει πλήρη Κυριαρχία και να δράσει ως υπολογίσιμος γεωστρατηγικός δρων στο γεωπολιτικό υποσύστημα της Ανατολικής Μεσογείου – πέραν των αυτονοήτων γεωοικονομικών ωφελημάτων, που απορρέουν από την εκμετάλλευση των πλουσίων ενεργειακών κοιτασμάτων του υποθαλασσίου χώρου.

Εκτιμήσεις

Επί των ημερών μας παριστάμεθα μάρτυρες μιας δραματικής επιδεινώσεως της γεωστρατηγικής θέσεως της Ελλάδος εξ αιτίας συνδυασμού ατέγκτων αντικειμενικών και υποκειμενικών λόγων, ο πρώτιστος των οποίων είναι η από μακρού σοβούσα αξιακή, πολιτική, δημογραφική / εθνοπολιτική και (δευτερευόντως) οικονομική κρίση. Η επίλυση του Διλήμματος Ασφαλείας που αντιμετωπίζει η Ελλάδα συνεπάγεται δύο τινά, κατ’ αποκλειστικήν διάζευξιν:

α) Είτε η Ελλάδα –εάν και εφ’ όσον υπερβεί, προηγουμένως, την μακροχρόνια αξιακή, πολιτική, δημογραφική / εθνοπολιτική και οικονομική κρίση που την ταλανίζει– θα λάβει την Απόφαση να αντισταθεί στη γεωστρατηγική της συρρίκνωση και επομένως, να περιφρουρήσει τα ύψιστα, ζωτικά και δευτερεύοντα Εθνικά Συμφέροντά της και να ασκήσει άπαντα τα νόμιμα δικαιώματά της, ούτως ώστε να καταστεί, και πάλι, υπολογίσιμος Γεωστρατηγικός Δρων στο γεωπολιτικό της υποσύστημα, θεωρώντας ότι «έχει υποχρέωσιν προς τον εαυτόν της να μείνη αξία της Ιστορίας της» [8].

Οπότε, στην περίπτωση αυτή και προς επίτευξιν των σκοπών της, θα αναζητήσει και θα εξεύρει τρόπους να καταστεί, εκ νέου, χρήσιμος γεωστρατηγικός εταίρος σε μίαν ή περισσότερες Μεγάλες Δυνάμεις.

Διότι η ανάλυση της γεωπολιτικής - γεωστρατηγικής θέσεως των κρατών, και δη των Μικρών ή Μεσαίων Δυνάμεων του διεθνούς συστήματος, και, κατ’ επέκτασιν, η εξ αυτής άντληση και αξιοποίηση διδαγμάτων χρησίμων για τη σχεδίαση και εφαρμογή Στρατηγικής, συνδέονται αρρήκτως όχι μόνον με τις επιδιώξεις και κινήσεις εχθρικών Δυνάμεων (όπερ αυταπόδεικτον) αλλά και με τις αντίστοιχες επιδιώξεις των

Μεγάλων Δυνάμεων, των Δυνάμεων παγκοσμίων συμφερόντων / ενδιαφερόντων και πλανητικού βεληνεκούς.

Το Γεωπολιτικό Δυναμικό μιας Μικράς ή Μεσαίας Δυνάμεως του συστήματος έχει ουσιώδη σημασία ως προς τον προσδιορισμό της σχέσεώς της με την εκάστοτε Παγκόσμιο / Πλανητική Δύναμη που αναζητεί «δευτερεύουσες περιφερειακές Δυνάμεις» (secondary regional powers, κατά τον κορυφαίο στρατηγικό και πολιτικό στοχαστή Samuel Huntington) ή «κομβικά κράτη» (pivotal states) κατά τους διαπρεπείς ιστορικούς Paul Nitze, Paul Kennedy κ.λπ. Διότι, χάρις στο Γεωπολιτικό Δυναμικό της, η τάδε ή η δείνα Μεσαία ή Μικρά Δύναμις καθίσταται παράγων της πλανητικής πολιτικής, γεγονός το οποίο με τη σειρά του επενεργεί ως συντελεστής προστιθεμένης γεωπολιτικής και γεωστρατηγικής αξίας υπέρ της εν λόγω Δυνάμεως. Εάν και εφ' όσον, λοιπόν, η Ελλάς κατορθώσει να υπερβεί την παρούσα αξιακή, πολιτική, δημογραφική / εθνοπολιτική και οικονομική κρίση της και αποκτήσει ή ανακτήσει την πολιτική βούληση και τη στρατηγική φιλοδοξία να καταστεί και πάλι υπολογίσιμος γεωστρατηγικός Δρών στο υποσύστημα της Χερσονήσου του Αίμου και της Ανατολικής Μεσογείου, τότε θα αναζητήσει και θα αξιοποιήσει όλα εκείνα τα στοιχεία που προσδιορίζουν τη γεωστρατηγική προστιθεμένη αξία της στα όμματα των φυσικών συμμάχων της, δηλαδή των Δυνάμεων της Θαλάσσης που παγίως, διαχρονικώς και αμείωτα ενδιαφέρονται για τον έλεγχο του Rimland και των υδατίνων διαύλων μείζονος γεωστρατηγικής και γεωοικονομικής σημασίας, συμφώνως προς το Στρατηγικόν Δόγμα, το οποίον επέτασσε ότι η εξωτερική πολιτική την οποίαν οφείλει να ακολουθεί η Ελλάς είναι «η πολιτική του συνταυτισμού της Ελλάδος με την τύχην της Δυνάμεως, διά την οποίαν η θάλασσα είναι ανέκαθεν, όπως είναι και διά την Ελλάδα, όχι το εμπόδιον που χωρίζει αλλά η υγρά λεωφόρος που συνδέει» (Μεταξάς) [9].

Παραλλήλως, όμως, η Ελλάς θα προβεί στη διερεύνηση και –κατά την κρίση της– αξιοποίηση εναλλακτικών ή και διαζευκτικών συμμαχιών, είτε προς την πλευρά Μειζόνων Ηπειρωτικών / Ευρασιατικών Δυνάμεων αναζητουσών διέξοδο στην Ανατολική Μεσόγειο είτε προς Μεσαίες / Μικρές Δυνάμεις, μετά των οποίων υφίσταται ή θα επέλθει, εξ αντικειμένου, σύμπτωση συμφερόντων και οι οποίες αποτελούν αξιόπιστους Δρώντες στο υποσύστημα της Ανατολικής Μεσογείου (Ισραήλ).

β) Είτε, αντιθέτως, η Ελλάς θα αποδεχθεί και επισήμως το status του δορυφόρου μιας Ηγέτιδος Περιφερειακής Δυνάμεως Τουρκίας και, κατά συνέπειαν, μιαν συνολική διευθέτηση του καθεστώτος του Αιγαίου και των συναφών ζητημάτων, υπό τους όρους της Αγκύρας, βεβαίως – θεωρώντας ως μη αναστρέψιμη εξέλιξη τον γεωστρατηγικό εκμηδενισμό της, παραιτουμένη πάσης λειτουργίας ως αυτονόμου Γεωστρατηγικού Δρώντος και προσαρμόζοντας, εφ' εξής, την πολιτική της στα συμφέροντα και τις επιθυμίες της Ηγεμονικής Περιφερειακής Δυνάμεως του Νεο-Οθωμανικού Ενδιαμέσου Χώρου.

Συμπεράσματα

Το Αιγαίον είναι «η κυρία θάλασσα των Ελλήνων», όπως απεκλήθη από τον Sir Halford Mackinder, πατέρα της Κλασσικής Αγγλοσαξονικής Γεωπολιτικής. Από γεωπολιτικής, γεωστρατηγικής, γεωοικονομικής και γεωπολιτισμικής / γεωιστορικής επόψεως, η εδαφική καρδιά της Ελλάδος –το δικό της Heartland, για να μιλήσουμε με κλασσικούς γεωπολιτικούς όρους– δεν είναι ούτε το συγκρότημα Πρωτευούσης και Περιχώρων, παρά την εκεί σώρευση του ημίσεος, και πλέον, του πληθυσμού της χώρας, ούτε οι εύφορες πεδιάδες της Θεσσαλίας ή της Μακεδονίας. Είναι το Αιγαίον πέλαγος.

Διότι αυτό επιτρέπει τη συγκοινωνιακή, εμπορική και αμυντική σύνδεση των επιμέρους περιοχών.

Και αυτό παρέχει στην Ελλάδα τη δυνατότητα ελέγχου του κρισίμου υδατίνου εμπορευματικού και γεωστρατηγικού διαύλου Ευξείνου - Μεσογείου, ακυρώνοντας το γεωστρατηγικό προνόμιο του Κράτους των Στενών. Ο εκ μέρους της Ελλάδος έλεγχος της Λήμνου, της Λέρου, της Ρόδου και της Κρήτης μετατρέπει το Αιγαίο, δίχως υπερβολή, σε Ελληνική λίμνη.

Από γεωπολιτικής / γεωπολιτισμικής / γεωιστορικής επόψεως, εξ άλλου, «η πραγματική Ελλάς, η πραγματική χώρα των Ελλήνων, περιλαμβάνει όλες τις ακτές, τις χερσονήσους και τις νήσους του Αιγαίου πελάγους», όπως ορθώς το έθεσε, στον καιρό του, ο κορυφαίος της Γεωπολιτικής James Fairgrieve [10]. Προδήλως, τα εν τω μεταξύ διαμορφωθέντα και σήμερα κρατούντα γεωστρατηγικά, εθνοπολιτικά και δημογραφικά δεδομένα δεν επιτρέπουν την συμπερίληψη των εκατέρωθεν ακτών του Αιγαίου υπό Ελληνική Κυριαρχία.

Εν τούτοις, πρώτιστον καθήκον της Ελλάδος είναι η επέκταση της αιγιαλίτιδος ζώνης της εντός του όλου νησιωτικού συμπλέγματος του Αιγαίου, ώστε τούτο να καταστεί κλειστή Ελληνική θάλασσα. Υπενθυμίζεται (λίαν ενδεικτικώς) ότι προηγούμενα υφίστανται πλείστα όσα: Η Δανία επεξέτεινε την Κυριαρχία της μέχρι του αρχιπελάγους των Φερόων νήσων, ευρισκομένου μεταξύ Ισλανδίας και Σκωτίας, καίτοι η ίδια κείται σε τριπλάσια απόσταση. Ωσαύτως, η Μ. Βρετανία κατέχει το πέλαγος των Νορμανδικών νήσων, μολονότι τούτο περιβάλλεται από δύο Γαλλικές χερσονήσους.

Η Θαλάσσια Κυριαρχία στο Αιγαίο αποτελεί άτεγκτη γεωστρατηγική αναγκαιότητα για την Ελλάδα, εάν θέλει πράγματι να επιβιώσει τόσον ως κράτος όσον και ως έθνος. Όπως ορθώς επεσήμανε ο Τζαίημς Φαίργκρηβ, «για τους Έλληνες η θάλασσα ήταν ένα μέσον για την διατήρηση της ανεξαρτησίας των». Απώλεια του Αιγαίου σημαίνει για την Ελλάδα αυτονοήτως, αυτοδικαίως και αφεύκτως απώλεια της ανεξαρτησίας της. Συνεπάγεται δε για μεν το Ελληνικό Κράτος γεωστρατηγική εκμηδένισή του και καθαίρεσή του στον βαθμό του (φεουδαλικού) «Ακολουθού» («Vassal») της Περιφερειακής Δυνάμεως Τουρκίας, για δε το Ελληνικό Έθνος έκπτωσή του σε ασήμαντο «περιφερειακό εθνάριο» (Τάσος Λιγνάδης), εις αναζήτησιν διεθνούς κηδεμόνος – είτε εντός του απωτάτου, εξωτερικού ομοκέντρου κύκλου ενός Ευρωπαϊκού υπερεθνικού υβριδικού κρατικού μορφώματος, είτε εντός του υπό νεο-Οθωμανικήν διεύθυνσιν συγκροτηθησομένου πολυπολιτισμικού Ενδιαμέσου Χώρου, του εκτεινομένου από Δυτικής Βαλκανικής μέχρι ΝΑ. Τουρκίας και Μ. Ανατολής. Εκατόν οκτώ έτη μετά την περίφημη Αναφορά του Πρίγκηπος Γεωργίου και εκατόν πέντε έτη μετά το μνημειώδες «ναυτικόν της Ελλάδος πρόγραμμα» του τότε Ανθυποπλοιάρχου Περικλέους Αργυροπούλου, τα σχετικά ζητήματα επανέρχονται επιτακτικώς στην επικαιρότητα – αφ' ης στιγμής εξακολουθεί πάντοτε να ισχύει ότι «άνευ ναυτικού ούτε εκ της ειρήνης δυνάμεθα να επωφεληθώμεν, ούτε τον πόλεμον να υποστηρίξωμεν» (Αργυρόπουλος).

http://perialos.blogspot.gr/2014/02/blog-post_19.html

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Στρατιωτικά και Διπλωματικά Αρχεία και λοιπές Πρωτογενείς Πηγές
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ, Φάκελλοι Α΄ Διευθύνσεως Πολιτικών Υποθέσεων
έτους 1936.

THE NATIONAL ARCHIVES, NATIONAL ARCHIVES AND RECORDS
SERVICE, GUIDES TO GERMAN RECORDS MICROFILMED AT
ALEXANDRIA, VA, No.

30: RECORDS OF HEADQUARTERS (Hauptquartierberichte): GERMAN ARMY HIGH COMMAND (Oberkommando Wehrmacht), T 1022, Roll 2635, PG/46136-NID, GERMAN NAVAL GROUP COMMAND SOUTH, SSECRET REPORTS ON AEGEAN AREA, COMMUNICATIONS AND GENERAL ORDERS: Naval Activities in the Aegean, Aug – Oct 1944.

Μεταξάς: Το Προσωπικό του Ημερολόγιο, Αθήναι, Εκδόσεις Γκοβόστη, Επιμέλεια: Φαίδων Βρανάς, 1960, τόμος όγδοος.

Δευτερογενής Βιβλιογραφία

Ηλιόπουλου, Ηλία, Ιστορία, Γεωγραφία και Στρατηγική της Ναυτικής Ισχύος.

Εισαγωγή στις θεμελιώδεις έννοιες, Αθήναι (Α. Α. Λιβάνη), 2010

Fairgrieve, James / Haushofer, Karl / Mayer-Doss Haushofer, Martha, Geographie und Weltmacht, Einführung in die Geopolitik, Berlin / Grunewald (K. Vowinckel), 1925

Πιοπουλος, Ilias, “Lessons Learned from Naval History and Geopolitics” εις: Defensor Pacis, Issue 21, September 2007

Mackinder, Sir Halford J., Democratic Ideals and Reality. With additional papers edited and with an introduction by Anthony J. Pearce, New York (Norton), 1962

Manchester Guardian, 25/5/38